

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 141/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Dušan Jovankovič, advokát, s. r. o., Doležalova 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Dušan Jovankovič, proti postupu Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 41/2008 a jeho rozsudku č. k. 4 C 41/2008-92 z 20. apríla 2015 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). V petite ústavnej sťažnosti navrhuje zrušiť rozsudok Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) označený v záhlaví tohto uznesenia a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a zároveň požaduje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval ako navrhovateľ v 1. rade v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 41/2008 o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti a o protinávhrhu, ktorý bol vylúčený na samostatné konanie z konania o návrhu vo veci samej, ktoré bolo vedené okresným súdom pod sp. zn. 10 C 21/2008. Rozhodnutie vo veci samej nadobudlo právoplatnosť 27. októbra 2010. Okresný súd napadnutým rozsudkom protinávhrh v celom rozsahu zamietol, keďže sťažovateľ ako priamy účastník konania o návrhu vo veci samej stratil naliehavý právny záujem. Neakceptoval ospravedlnenie právneho zástupcu sťažovateľa z neúčasti na pojednávaní 20. apríla 2015, na ktorom bol rozsudok vyhlásený, keďže bol toho názoru, že neuviedol dôležitý dôvod podľa § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016, pozn.). Okresný súd prihliadol na skutočnosť, že konanie sa začalo už v roku

1997, na právoplatné skončenie konania o návrhu vo veci samej a na skutočnosť, že sťažovateľ mal možnosť ustanoviť si právneho zástupcu od 16. februára 2015 (dva mesiace).

3. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 8 Co 477/2015-122 z 3. júla 2018 rozsudok okresného súdu potvrdil. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 8 Cdo 256/2019 z 29. apríla 2021 dovolanie odmietol podľa § 447 pís. c) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podanej proti napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu argumentuje, že:

a) okresný súd porušil označené práva sťažovateľa tým, že mu odňal právo konať pred súdom. Nesprávny procesný postup vidí sťažovateľ v tom, že napriek žiadosti o ospravedlnenie a odročenie pojednávania podanej zo zákonných dôvodov a v dostatočnom predstihu okresný súd vo veci konal a rozhodol a žiadnym spôsobom sťažovateľa ani jeho právneho zástupcu neupovedomil, že vo veci bude pojednávať;

b) ospravedlnenie bolo podané z objektívnych a zákonných dôvodov, keďže právny zástupca prevzal zastúpenie sťažovateľa 10. apríla 2015 (piatok), pričom nedisponoval spisovou dokumentáciou. Nahliadnutie do spisu mu bolo umožnené až 15. apríla 2015 (streda), z technických a časových dôvodov však nebolo možné vyhotoviť kópiu súdneho spisu. Pojednávanie bolo nariadené na 20. apríl 2015 (pondelok). Na prípravu pojednávania mal jeho právny zástupca iba dva pracovné dni;

c) odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu nie je podľa sťažovateľa založené na riadne zistenom skutkovom stave, keďže neprihliadol na to, že sťažovateľ bol pri realizácii svojho práva dať sa zastúpiť advokátom limitovaný svojím vekom, jediným príjmom v podobe dôchodku, svojím zdravotným stavom a fyzickými a psychickými schopnosťami, svojím bydliskom v obci Limbach, kde nesídlí žiadna advokátska kancelária, a ani jeho aktívna snaha zadovážiť si právne zastúpenie v Pezinku, resp. v Bratislave nebola úspešná;

d) najvyšší súd sa nevysporiadal s námietkou, že okresný súd sťažovateľa nevyrozumel, že napriek jeho žiadosti bude vo veci pojednávať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie práv sťažovateľa označených v bode 1 tohto uznesenia nesprávnym procesným postupom okresného súdu, ktorý mu odňal právo konať pred súdom, a jeho rozsudkom.

6. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Sťažovateľ využil možnosť podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 477/2015-122 z 3. júla 2018 (a o jeho následnom dovolaní rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 8 Cdo 256/2019 z 29. apríla 2021).

8. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd [čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01)].

9. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že platná právna úprava civilného sporového konania umožňovala sťažovateľovi v posudzovanej veci proti napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou a dohovorom pred príslušným odvolacím súdom (čo napokon aj využil), ktorého oprávnenia predchádzajú právomoci ústavného súdu. Ústavný súd môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy), čo nie je prípad sťažovateľa.

10. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému postupu a rozsudku okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv a slobôd sťažovateľa (§ 124 zákona o ústavnom súde). Podľa poslednej vety tohto ustanovenia v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté (rozhodnutie odvolacieho súdu, pozn.), začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

12. Z citovaného ustanovenia však nevyplýva, že od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku začína plynúť lehota na podanie ústavnej sťažnosti aj vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prevej inštancie.

13. Vzhľadom na to, že napadnutý rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 9. októbra 2018, (resp. pojednávanie, z účasti na ktorom nebol sťažovateľ ospravedlnený, sa konalo 20. apríla 2015) a ústavná sťažnosť bola podaná na poštovú prepravu 23. júla 2021, ústavný súd vzhliadol v prejednávanej veci aj dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. f) v spojení s § 124 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanej.

14. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (III. ÚS 301/2019).

15. Viazanosť návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti najmä petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky

na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde, pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd (I. ÚS 514/2020).

16. Bez relevantného návrhu na rozhodnutie ústavný súd nemôže o veci konať a rozhodnúť, keďže nie je oprávnený v tomto zmysle sám nahradiť povinnosť osoby domáhajúcej sa ochrany svojich základných práv a slobôd definovať požadované znenie rozhodnutia.

17. Zákonodarca totiž výslovne normatívne upravil viazanosť ústavného súdu rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, aby nebolo pochyb, že ústavný súd nebude za navrhovateľa určovať rozsah ústavného prieskumu ani vyhľadávať konkrétne dôvody, pre ktoré sa navrhovateľ obracia na ústavný súd. Aj v konaní pred ústavným súdom platí zásada *iudex ne eat ultra petita partium* (sudca nech nejde nad návrhy strán), ktorú musí ústavný súd zásadne aplikovať. Rozsah návrhu má podstatný vplyv na predmet ústavného prieskumu, pretože uvedením rozsahu návrhu navrhovateľ vymedzuje ústavnému súdu rozsah, v akom sa bude ústavný súd ochranou ústavnosti v tom-ktorom prípade zaoberať (kvantitatívna stránka ústavného prieskumu).

18. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti kvantitatívne vymedzil rozsah prieskumu ústavného súdu na napadnutý postup a rozsudok okresného súdu, ústavný súd, dodržiavajúc už uvedené zásady, nemal možnosť (v prípade, ak by tomu nebránili iné dôvody odmietnutia ústavnej sťažnosti v zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) podrobiť ústavnému prieskumu následný postup, resp. rozhodnutia krajského súdu či najvyššieho súdu. Argumentáciu uvedenú v bode 4 písm. c) a d) tohto uznesenia možno so zreteľom na jej znenie (pozri kritériá vymedzené v bode 8 tohto uznesenia) považovať len za súčasť argumentácie sťažovateľa bez dopadu na rozsah a predmet prieskumu v konaní pred ústavným súdom.

19. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 9. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu